

ZAKON O FONDU ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom osniva se Fond za zaštitu životne sredine Republike Crne Gore (u daljem tekstu Fond), uređuje njegova organizacija i način rada, djelatnost, organi, način finansiranja i korišćenja sredstava, imovina, javnost rada i dr.

Član 2.

Fond obavlja djelatnost u skladu sa nacionalnom politikom zaštite životne sredine.

Fond obavlja poslove utvrđene ovim zakonom radi finansiranja programa, projekata i drugih aktivnosti koje doprinose unapređenju i zaštiti životne sredine.

Član 3.

Djelatnost Fonda zasniva se na načelima očuvanja životne sredine, smanjenja rizika za život i zdravlje ljudi, racionalnog korišćenja dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja i ostvarivanja prava građana na zdravu životnu sredinu.

STATUS FONDA

Član 4.

Fond je pravno lice sa pravima i obavezama utvrđenim ovim zakonom i aktima Fonda.

Fond se upisuje u sudski registar .

Sjedište Fonda je u Podgorici.

Osnivačka prava i obaveze u ime Republike Crne Gore obavlja Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada)

II FINANSIRANJE FONDA

Član 5.

Fond se finansira iz:

- naknada za emisije u vazuh,
- naknada za proizvode čija upotreba ili odlaganje po isteku upotrebnih svojstava imaju negativne efekte na životnu sredinu (naknade za motorna goriva, naknade za supstance koje uništavaju ozon, naknade za ambalažu – plastične kese),
- naknada za deponovanje opasnog otpada,
- naknada za zagađenje od motornih vozila,
- inostranih i domaćih donacija i kredita,
- finansijskih operacija Fonda,
- sredstava koja pristižu po osnovu vraćanja kredita koje je dao Fond,
- sredstava dobijenih od privatizacije predviđenih za zaštitu životne sredine,
- naknada za investicije,
- sredstava koja pristižu po osnovu naplaćenih kazni za prekršaje,
- ostalih izvora finansiranja.

Obračunati i dospjeli iznosi naknada uplaćuju se na račun Fonda.

Sredstva Fonda se koriste u skladu sa ovim zakonom, Statutom i programom Fonda.

Fond odgovara za obaveze cijelom svojom imovinom.

Republika Crna Gora (u daljem tekstu: Republika) solidarno i neograničeno odgovara za obaveze Fonda.

Član 6.

Naknade za emisije u vazduh

Osnovica (generalna): Izmjerene ili procijenjene emisije u vazduh

Osnovica (specifična): Emisije (u tonama) u vazduh osnovnih zagađujućih materija: sumpor dioksida, ukupnih oksida azota, ugljenmonoksida, lebdećih čestica, teških metala i ugljovodonika.

Način obračuna: $N = I_i \times E_i \times K_i$,

gdje je N ukupna naknada, I_i je iznos naknade po jedinici emisije (toni) za pojedine zagađujuće materije, E_i je količina emisije u tonama, a K_i je korektivni koeficijent u slučaju emisije iznad dozvoljenih granica.

Obveznik plaćanja: Pravno i/ili fizičko lice koje je vlasnik ili u okviru svoje djelatnosti koristiti ložišno postrojenje instalisane snage veće od 5 MW (alternativa: 2 MW)

Član 7.

Naknade za proizvode čija upotreba ili odlaganje po isteku upotrebnih svojstava imaju negativne efekte na životnu sredinu su:

1.1. Naknade za motorna goriva

Osnovica (generalna): Energija – motorna goriva fosilnog porijekla

Osnovica (specifična): Motorna goriva: benzin i ostala laka ulja, dizel i ostala gasna ulja, kerozin (kada se koristi kao motorno/pogonsko gorivo), tečni naftni gas i ostali tečni ugljovodonici (kada se koriste kao motorno/pogonsko gorivo)

Način obračuna: $N = Q_i \times I_i$,

gdje je N ukupna naknada, Q_i je ukupna uvezena ili proizvedena količina motornog goriva, a I_i je iznos naknade po jedinici goriva (kilolitar, tona)

Obveznik plaćanja: Uvoznik/proizvođač motornog goriva

1.2. Naknade za supstance koje uništavaju ozon

Osnovica (generalna): Supstance koje uništavaju ozonski omotač

Osnovica (specifična): Sve vrste CFC-a, CHF-a i ostalih supstanci koje tanje ozonski omotač

Način obračuna: $N = Q_i \times I_i$,

gdje je N ukupna naknada, Q_i je ukupna uvezena ili proizvedena količina supstance, a I_i je iznos naknade po jedinici (kilogram)

Obveznik plaćanja: Uvoznik /proizvođač

1.3. Naknade za ambalažu (plastične kese)

Osnovica (generalna): Otpad - pojedinačni proizvodi

Osnovica (specifična): Plastične kese

Način obračuna: $N = Q_i \times I_i$,

gdje je N ukupna naknada, Q_i je broj kesa koje se stavljaju u promet, a I_i je iznos naknade po jedinici (pojedinačni proizvod/plastična kesa)

Obveznik plaćanja: Proizvođač ili uvoznik/prodavač na veliko

Član 8.

Naknada za proizvodnju/deponovanje opasnog otpada

Osnovica (generalna): Opasan otpad

Osnovica (specifična): Proizvedena/deponovana količina opasnog otpada

Način obračuna: $N = Q_i \times I_i \times K_i$,

gdje je N ukupna naknada, I_i iznos naknade po jedinici (tona) proizvedenog opasnog otpada koji se deponuje na javne ili sopstvene deponije, a K_i korektivni koeficijent koji se uvtrđuje u zavisnosti od karakteristika opasnog otpada odnosno od kategorije hazarda.

Obveznik plaćanja: Pravno ili fizičko lice koje proizvodi/odlaže opasni otpad.

Član 9.

Naknade za zagađenja od motornih vozila

Osnovica (generalna): Saobraćaj – godišnje naknade za korišćenje motornih vozila

Osnovica (specifična): Sve vrste motornih vozila, zavisno od vrste vozila, radne zapremine motora i starosti

Način obračuna:

$N = I_i \times K_i \times K_p$,

gde je I_i iznos naknade za određenu vrstu vozila, K_i korektivni koeficijent zavisno od starosti vozila, a K_j korektivni koeficijent zavisno od radne zapremine motora.

Naknada se umanjuje za 50% za vozila sa ugrađenim katalitičkim konvertorom (alternativno, za vozila koja zadovolje eko-test).

Obveznik plaćanja: Vlasnik motornog vozila

III AKTI FONDA

Član 10.

Fond ima Statut i druge opšte akte u skladu sa ovim zakonom i Statutom Fonda.

Statut Fonda donosi Upravni odbor Fonda uz saglasnost Vlade.

IV DJELATNOST

Član 11.

Djelatnost Fonda obuhvata sledeće poslove:

- obezbeđuje drugim subjektima sredstava za finansiranje zaštite životne sredine pod uslovima povoljnijim od tržišnih,
- posreduje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine iz sredstava koje obezbeđuju država Crna Gora, (koja ne ulaze u redovne izvore finansiranja Fonda), međunarodne organizacije, finansijske institucije i domaća i strana fizička i pravna lica,
- stručne i druge poslove u vezi sa upravljanjem i korišćenjem sredstava Fonda,
- vođenje baze podataka o obveznicima plaćanja, programima, projektima i ostalim aktivnostima iz ove oblasti, kao i o potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje,
- sufinansiranja projekata i programa koji se sprovode na području Republike kada ih finansiraju domaća i strana pravna i fizička lica, međunarodne organizacije i finansijske institucije,

- druge aktivnosti u vezi sa podsticanjem i finansiranjem zaštite životne sredine utvrđene Statutom Fonda.

Fond poslove iz svoje nadležnosti vrši kao javna ovlašćenja.

V ORGANI FONDA

Član 12.

Organi Fonda su Upravni odbor i direktor.

Član 13.

Upravni odbor upravlja Fondom u skladu sa odredbama ovog zakona, Statuta i opštih akata Fonda.

Upravni odbor ima predsjednika i osam članova.

Članove Upravnog odbora čine:

- dva predstavnika organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine,
- dva predstavnika Zajednice opština RCG,
- jednog predstavnika ministarstva nadležnog za poslove finansija,
- jednog predstavnika ministarstva nadležnog za poslove ekonomije,
- jednog predstavnika privrednika Crne Gore,
- jednog predstavnika iz redova stručnjaka za oblast zaštite životne sredine,
- jednog predstavnika NVO sektora koji se bavi poslovima zaštite životne sredine.

Predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje i razrešava Vlada.

Mandat Predsjednika i članova Upravnog odbora traje četiri godine.

Član 14.

Član Upravnog odbora iz NVO sektora bira se javnim konkursom.

Javni konkurs raspisuje Vlada, a proceduru izbora sprovode dvije nevladine organizacije koje su se istakle u koordiniranju i razvoju NVO sektora.

Bira se onaj kandidat koji ima najviše glasova nevladinih organizacija koje su se statutima deklarirale kao ekološke, a registrovane su najmanje tri godine.

Član 15.

Upravni odbor obavlja sledeće poslove:

- donosi Statut i druge opšte akte,
- bira i razrešava direktora,
- utvrđuje poslovnu politiku u skladu sa politikom i programima zaštite životne sredine,
- donosi program rada Fonda,
- donosi finansijski plan Fonda,
- usvaja godišnji izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Fonda,
- vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom.

Član 16.

Poslovodni organ Fonda je direktor.

Direktor zastupa i predstavlja Fond.

Direktora bira i razriješava Upravni odbor Fonda uz saglasnost Vlade.

Direktor Fonda se bira na osnovu javnog konkursa na vrijeme od četiri godine.

Djelokrug rada, ovlašćenja i odgovornosti, postupak izbora i razrešenja direktora utvrđuju se Statutom Fonda u skladu sa ovim zakonom.

VI KORIŠĆENJE SREDSTAVA FONDA

Član 17.

Sredstva Fonda koriste se za zaštitu životne sredine, i to za:

- zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta vazduha, vode i zemlje,
- podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije,
- poboljšanje prakse u upravljanju otpadom,
- zaštitu i očuvanje biološke različitosti,
- podsticanje održivog razvoja ruralnog prostora,
- podsticanje održivog korišćenja prirodnih dobara,
- unaprijeđivanje informacionog sistema o stanju životne sredine,
- podsticanje obrazovnih, istraživačkih, naučnih i razvojnih programa, projekata i studija u oblasti zaštite životne sredine, i
- druge potrebe u okviru djelatnosti Fonda.

Član 18.

Sredstva Fonda dodjeljuju se pravnim i fizičkim licima (u daljem tekstu: korisnici sredstava) u vidu bespovratnih sredstava, zajmova, subvencija, i drugog.

Član 19.

Korisnici sredstava se biraju na osnovu javnog konkursa.

Opštim aktima Fonda određuje se kriterijumi koji moraju ispunjavati korisnici sredstava..

Član 20.

Ako korisnici sredstava dodijeljena sredstva ne koriste shodno namjeni za koju su ih dobili, ista će vratiti, a za štetu nanесenu Fondu odgovarati na način utvrđen ugovorom o korišćenju sredstava i zakonom.

Ugovor o korišćenju sredstava Fonda zaključuje se između Fonda i korisnika sredstava.

VII IMOVINA FONDA

Član 21.

Imovinu Fonda čine stvari, prava i sredstva dobijena od osnivača kao i sredstva pribavljena u skladu sa zakonom.

Član 22.

Imovinom Fonda raspolaže Upravni odbor u skladu sa ovim Zakonom i Statutom Fonda.

VIII PROGRAM I FINANSIJSKI PLAN

Član 23.

Upravni odbor Fonda donosi program i finansijski plan za svaku poslovnu godinu.

Fond je obavezan da na kraju svake poslovne godine objavi svoj finansijski izvještaj u sredstvima javnog informisanja.

IX JAVNOST RADA FONDA

Član 24.

Rad Fonda je javan.

Član 25.

Fond blagovremeno i istinito obavještava javnost o obavljanju poslovima iz svoje djelatnosti.

Član 26.

Fond je dužan učiniti dostupnom informaciju koju posjeduje ako je ista zatražena od strane javnosti i sredstava informisanja.

Član 27.

Fond može uskratiti davanje informacije ako se radi o službenoj ili poslovnoj tajni u skladu sa zakonom.

X OBRAČUN I NAPLATA NAKNADA

Član 28.

Obračun naknada iz članova 6. i 8. ovog Zakona utvrđuje riješenjem Fond.

Naknade iz stava 1 ovog člana uplaćuju se na uplatne račune javnih prihoda do 20-og u mjesecu za predhodni mjesec.

Kontrolu plaćanja naknada iz stava 1 ovog člana vrši nadležni poreski organ.

Član 29.

Protiv riješenja Fonda iz člana 28 stav 1 ovog Zakona može se izjaviti žalba organu državne uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine u roku od osam dana od dana dostavljanja riješenja.

Član 30.

Naknade iz članova 7 i 9 ovog Zakona naplaćuju pravna lica koja se bave:

- proizvodnjom ili prometom fosilnih goriva, ulja za podmazivanje, supstanci koje uništavaju ozon, PVC ambalaže (plastičnih kesa),
- registracijom motornih vozila

Naknade iz stava 1 ovog člana uplaćuju se na uplatne račune javnih prihoda u rokovima propisanim za plaćanje poreza na promet.

Kontrolu obračuna i uplate naknada iz stava 1 ovog člana vrši nadležni poreski organ.

Član 31.

Jedinične naknade i korektivne koeficijente na osnovu kojih se obračunavaju naknade koje plaćaju pravna i fizička lica na osnovu članova 6, 7, 8 i 9 ovog zakona kao i bliže kriterijume i mjere za utvrđivanje naknada propisuje Vlada.

Način i rokove obračunavanja i plaćanja naknada iz člana 6 i 8 ovog zakona propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

XI UPRAVNI I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 32.

Nadzor nad primjenom ovog Zakona i propisa donijetih na osnovu njega, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, obavlja organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Inspekcijski nadzor u okviru nadležnosti organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine, vrši ekološka inspekcija u skladu sa zakonom.

XII KAZNENE ODREDBE

PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 33.

Novčanom kaznom od stotrukog do tristastrukog iznosa minimalne zarade u Republici Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1. ne plaća naknadu za emisije u vazduh iz člana 6.
2. ne plaća naknadu za deponovanje opasnog otpada iz člana 8.
3. dodijeljena sredstva ne koriste shodno namjeni za koju su ih dobili (član 20 stav 1)

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, odnosno fizičko lice, novčanom kaznom od petostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici Crnoj Gori.

Član 34.

Novčanom kaznom od stotrukog do tristotrukog iznosa minimalne zarade u Republici kazniće se odgovorno lice u Fondu ako:

1. Upravni odbor Fonda ne donese Statut Fonda (član 10 stav 2),
2. Upravni odbor Fonda ne donese program i finansijski plan za poslovnu godinu (član 23 stav 1),
3. Fond ne objavi svoj finansijski izvještaj u sredstvima javnog informisanja na kraju poslovne godine (član 23 stav 2),
4. Fond ne učini dostupnom informaciju koju posjeduje a ista je zatražena od strane javnosti i sredstava informisanja (član 26 stav 1),
5. ne izda rješenje obvezniku plaćanja naknada na propisan način i u utvrđenim rokovima (član 28 stav 1 i član 31 stav 2),

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u Fondu novčanom kaznom od petostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici Crnoj Gori.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35.

Osnivač obezbjeđuje sredstva za osnivanje i početak rada Fonda.

Član 36.

Vlada bira direktora Fonda i članove Upravnog odbora u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Direktor je obavezan obaviti pripreme za početak rada Fonda i podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od šezdeset dana od dana imenovanja.

Član 37.

Upravni odbor je dužan donijeti Statut Fonda u roku od šezdeset dana od dana imenovanja.

Član 38.

Podzakonski akti iz člana 31 stav 1 donijeće Vlada u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti iz člana 31 stav 2 donijeće organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaju da važe članovi 38 stav 2, 39 i 40 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list RCG", broj 12/96) kao i Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Službeni list RCG", broj 26/97 i 9/00).

Član 40.

Do donošenja propisa iz člana 31 stav 1 i 2 ovog zakona i opštih akata fonda, sredstva po osnovu eko-naknada korišće se na način propisan Zakonom o životnoj sredini.

Član 41.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Sl. listu" RCG.